

Gheorghe Pîrvu
coordonator

**ECONOMIA CONTEMPORANĂ
A ROMÂNIEI.**
Analize. Cercetări. Studii

**ROMANIA'S
CONTEMPORARY ECONOMY.**
Analyses. Researches. Studies

15

Gheorghe Pîrvu
coordonator

**ECONOMIA CONTEMPORANĂ
A ROMÂNIEI.**
Analize. Cercetări. Studii

**ROMANIA'S
CONTEMPORARY ECONOMY.**
Analyses. Researches. Studies

15

**Editura Universitaria
Craiova, 2015**

COLEGIUL DE REDACȚIE

Prof.univ.dr. Gheorghe PÎRVU - Coordonator

Universitatea din Craiova

Prof.univ.dr. Ion ROȘU HAMZESCU

Universitatea din Craiova

Conf.univ.dr. Ramona Costina PÎRVU

Universitatea din Craiova

Conf.univ.dr. Anca Vasilica TĂNASIE

Universitatea din Craiova

Copyright © 2015 Universitaria.

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Economia contemporană a României : analize, cercetări, studii =

Romania's contemporary economy : analyses, researches, studies. - Craiova : Universitaria, 2006-
vol.

ISBN 978-973-742-344-3

Vol. 15 / Gheorghe Pîrvu (coord.). - 2015. - Bibliogr. - ISBN
978-606-14-0902-0

I. Pîrvu, Gheorghe (coord.)

338(498)"1989/..."

Tehnoredactare computerizată: BRATU RĂDUCU ȘTEFAN

CUVÂNT ÎNAINTE

În etapa actuală, când procesul globalizării economiei mondiale aduce mutații esențiale în toate sferile de activitate, dar, mai cu seamă, în sfera economicului și a comerțului internațional, apar noi probleme de soluționat, a căror complexitate solicită cercetarea economică, în vederea găsirii de noi căi și mijloace, pentru satisfacerea actorilor implicați.

Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, iar, în cadrul acesteia, Școala Doctorală în Științe Economice, în contextul reorganizărilor academice, desfășurate la Universitatea din Craiova, își aduce un aport important în promovarea ideilor economice prin cercetarea doctorală, ceea ce demonstrează implicarea directă a acesteia, care răspunde la problemele economice curente din țară și din străinătate.

Volumul de față, elaborat de către doctoranzii din domeniul Economie, abordează o paletă largă de probleme, între care menționăm: sistemul de piețe, echilibrul economic, concurența și competitivitatea, dezvoltarea durabilă, dezvoltarea umană, criza economică, libera circulație a forței de muncă, economia subterană, politicile UE, precum și problemele restructurării instituțiilor naționale și comunitare.

Acestea sunt doar câteva dintre domeniile de cercetare doctorală, la care se adaugă eforturile doctoranzilor, de a publica cărți și articole în limbi de circulație internațională, în reviste și la edituri recunoscute pe plan internațional, prin care se asigură valorificarea și promovarea rezultatelor cercetării derulate de către doctoranzi.

Volumul de față constituie o reușită, întrucât acesta ține de aspectele teoretice și practice ale cercetărilor economice prin doctorat și, mai mult, implică doctoranzii în activități de cercetare, ceea ce le permite să-și pună în valoare creativitatea, să evidențieze impactul noului în cercetare și obținerea de performanțe.

Prof.univ.dr. Gheorghe Pârvu

Consecințele economico-sociale ale migrației cu înaltă calificare asupra imigranților și a familiilor acestora

Prof. univ. dr. Ion Roșu Hamzescu
Prof. univ. dr. Gheorghe Pîrvu

Abstract

În lucrarea de față autorii tratează principalele consecințe economico-sociale ale migrației elitelor și a familiilor acestora. Aceste efecte se materializează în venituri mai mari decât în țara de emigrație, sporirea capacității de economisire și investiții, realizarea pe plan profesional și al culturii muncii, cunoștințe, deprinderi, comportamente, disciplină și securitatea muncii. Aceste aspecte înseamnă creșterea nivelului de trai, a mulțumirii, a sentimentului siguranței locului de muncă.

Cuvinte cheie: educație, migrație, cultura muncii, riscuri sociale

Efectele migrației cu înaltă calificare se manifestă și la nivel individual. Aceste efecte pot fi analizate, pe de o parte, pentru lucrător și familia sa, pentru tineri cât și pentru femei (necăsătorite, căsătorite sau divorțate).

La nivel individual, migrația determină atât fenomene pozitive cât și negative. Pe partea de câștiguri regăsim: un venit care asigură reproducția forței de muncă a lucrătorului și a familiei sale, venit pe care nu l-ar fi obținut în țară; sporirea capacității de economisire și investiții, fie în bunuri de folosință îndelungată fie în lansarea unei afaceri proprii; apariția unei serii de câștiguri pe plan profesional și al culturii muncii, de cunoștințe, deprinderi, comportamente, disciplină și securitatea muncii. Toate acestea înseamnă creșterea nivelului de trai, a mulțumirii, a sentimentului siguranței locului de muncă.

În ceea ce privește femeile, care reprezintă 96 de milioane din totalitatea imigranților internaționali, acestea contribuie la reducerea sărăciei prin activitatea lor, prin milioanele de dolari pe care le trimit în țările și în comunitățile de origine. Aceste fonduri sunt destinate pentru a hrăni, îmbrăca și educa copiii, pentru a asigura asistența medicală și în general pentru a îmbunătăți nivelul de trai al celor dragi rămași acasă. Pentru țările gazdă, munca femeilor migrante este atât de inserată în societate, încât ea trece practic neobservată. Femeile migrante se spetesc muncind în gospodăriile familiilor ce fac parte din populația activă, alină durerea celor bolnavi și oferă mângâiere celor bătrâni. Ele contribuie cu experiența lor tehnică și profesională, plătesc impozitele și asigură în liniște un nivel de trai pe care mulți îl iau drept bun.

Pentru o perioadă lungă de timp, problema femeilor migrante ocupă un loc secundar în agenda politicii internaționale. Astăzi, lumea are posibilitatea unică de a

schimba aceasta. Pentru prima dată, reprezentanții guvernelor din întreaga lume au participat în cadrul unei sedințe ONU dedicată migrației. Dialogul la nivel înalt privind Migrația și Dezvoltarea Internațională din 2006 oferă o oportunitate decisivă pentru a asigura faptul că vocile femeilor migrante sunt auzite. Recunoașterea explicită a drepturilor umane ale femeilor și necesitatea pentru egalitatea dintre genuri reprezintă o premisă obligatorie a oricărui cadru politic solid, echitabil și eficient ce are drept scop dirijarea migrației într-un mod sistematic și uman.

Migrația este o sabie cu două tăișuri. Pentru multe femei, migrația deschide ușile către o lume mai echilibrată și lipsită de opresiune și discriminarea ce limitează libertatea și blochează potențialul. Pentru țările de origine și cele gazdă, contribuția femeilor migrante pot literalmente schimba nivelul de trai.

Deși, în trecut majoritatea femeilor migrau în scopul căsătoriei sau al reunificării familiei, ultimele decenii au fost martorele unei creșteri a numărului de femei – căsătorite și necăsătorite – ce migrau neînsoțite sau în compania altor cetățeni. Femeile migrează în toate părțile lumii, fiind atrase de oportunitățile și forțele globalizării. Prejudecățile privind ceea ce constituie munca specifică „masculină” sau „feminină”, politicile guvernamentale și practicile de angajare influențează motivul și locul în care migrează femeile și bărbații, tipul de muncă și condițiile în care migrează.

De remarcat că atât femeile migrante cât și bărbații sunt solicitanți de locuri de muncă, cei din urmă au șanse mai mari de a ocupa locuri de muncă de calificare înaltă și mai bine plătite. Femeile, pe de o parte, sunt deseori limitate la tipurile de muncă considerate în mod tradițional „feminine” – cum ar fi munca în sectorul de prestare a serviciilor sau cea casnică– slujbe ce sunt frecvent instabile și caracterizate prin salarii mici, lipsa serviciilor sociale și condiții de muncă nesatisfăcătoare. Cu toate acestea, întrucât serviciile de îngrijire și nursing rămân a fi roluri tradițional feminine, anumite canale de migrație sunt în prezent larg deschise – implicând mecanisme formale ce au scopul de a satisface cererea pentru angajare de sex feminin. Totuși, chiar și atunci când migrează legal, femeilor le sunt deseori repartizate locuri de muncă în care se confruntă cu discriminarea, condiții arbitrare de angajare și abuzuri.

În plus la satisfacerea cererii globale de servicii ale acestora, femeile iau decizia de a se muta în străinătate datorită unui număr mare de factori „impuls” ce există în țara de origine. Acestea includ obligațiile de familie, șomajul, salariile mici, sărăcia, oportunitățile sociale și economice limitate și dorința de a-și lărgi orizontul.

Femeile, în general, se confruntă cu restricții financiare și de luare a deciziilor mai mari decât bărbații, ceea ce poate reprezenta un obstacol pentru libertatea de mișcare. Și totuși, oportunitățile de câștigare a venitului în străinătate pot slăbi constrângerile tradiționale asupra mobilității femeilor. Dezvoltarea economică și socială poate de asemenea reprezenta un imbold de a pleca. De exemplu, criza economică din 1998 și devalorizarea monedei naționale a

Ecuadorului în anul 2000 a declanșat un flux imens de noi migranți în Spania. Criza financiară din 1997 din Asia a avut drept rezultat în mod similar emigrarea unui număr mare de femei din țările sărace. Pentru femeile educate care nu pot depăși discriminarea cu care se confruntă la locul de muncă în țara lor natală migrația oferă o oportunitate de a găsi un loc de muncă în care au mari șanse de a-și folosi mai bine aptitudinile. Femeile de asemenea migrează pentru a scăpa de căsniciile abuzive și de tradițiile patriarhale care le limitează oportunitatea și libertatea. Discriminarea anumitor grupuri de femei – mame singure, femei necăsătorite, văduve sau femei divorțate, de asemenea determină ca multe femei să-și schimbe locul de trai în altă țară.

Migrația internațională are impact serios asupra nivelului de educație a persoanelor migratoare, atât în ceea ce privește intrarea în sistemele educaționale, cât și din perspectiva finalizării ciclurilor de educație.

Migrația are un impact pozitiv asupra educației la orice nivel, și din orice perspectivă analizată. Copiii care provin din familii cu imigranți, e mai probabil să frecventeze școala și să rămână în structurile de învățământ și să progreseze cu ajutorul educației la o rată mult mai bună, decât copiii care nu provin din acest tip de familii, dar care posedă aceeași stare materială de sărăcie, care i-a determinat pe unii să aleagă condiția de migrant.

O altă chestiune care s-a observat este că genul influențează destul de mult impactul pe care îl are migrația asupra educației și asupra nivelului dobândit de copiii imigranților. Procentul fetelor din cadrul familiilor imigrante care se înscriu la școală este cu 7% mai mare decât al băieților din aceeași categorie. De asemenea, în privința renunțării pe parcurs la frecventarea cursurilor educaționale, s-a observat că fetele renunță în număr mai mare decât băieții. Așadar, migrația internațională este un fenomen ambivalent, neputându-se afirma, că este un proces în întregime pozitiv sau negativ. Efectele migrației asupra populației (cele care imigrează și cele care primește) sunt diverse, neputând face o clasificare universal valabilă pentru toate statele lumii.

Referindu-ne la aspectele negative ale migrației internaționale ale forței de muncă în contextul globalizării, considerăm că acestea sunt de natură economică dar și socială: discriminare de tratament, comparativ cu forța de muncă autohtonă, riscul de nerespectare a contractului de muncă de către angajator, tensiuni în relațiile cu forța de muncă autohtonă, dificultăți de acomodare, protecție socială redusă.

Migranții sunt persoane ce activează în domeniul agricol, chelneri, muncitori prost plătiți pentru lungi ore de muncă asiduă, specialiști de înaltă calificare, profesori, asistente medicale, locuri de muncă prost plătite pe care locuitorii nativi sunt incapabili sau nedoritori de a le accepta în special dacă salariile sunt mici iar condițiile de muncă proaste.

Aceste locuri de muncă – cunoscute ca fiind murdare, dificile, umiltoare și periculoase – includ colectarea gunoiului, curățirea străzilor, construcția, exploatarea minieră, prostituția și altele. Alte meserii, pe care muncitorii locali le pot sau nu ocoli, sunt sezoniere și necesită un număr suplimentar de muncitori străini. La celălalt capăt al scalei, cererea pentru specialiștii de înaltă calificare în activități tehnologice, științifice, manageriale sau administrative este de asemenea în creștere. Majoritatea țărilor bogate sunt receptive la imigrația intelectuală (și într-adevăr o încurajează), dar îndoielnice și negative față de necesitățile acestora în forță de muncă calificată.

Cererea pentru femeile migrante este ca niciodată înaltă și în continuă creștere. Barierele inutile și discriminatorii asociate cu protecția necorespunzătoare a drepturilor omului și a muncii nu au nici un avantaj atât pentru familii cât și pentru țări – și nici pentru sute de mii de femei expuse condițiilor și abuzurilor intolerabile.

Cel puțin la început, migranții au o sănătate mai bună decât semenii lor, atât cei din țările gazdă cât și cei din țările de origine. Aceasta se datorează faptului că o stare bună a sănătății constituie un avantaj; regulamentele de intrare în țară de obicei impun migranților o investigație medicală. Pentru migranții nedocumentați ce se aventurează în călătorii dificile și riscante, o stare bună a sănătății reprezintă un bun de preț, însă migranții pot sfârși prin a apela la servicii medicale ilegale – în special, cei ce nu sunt documentați, nu își pot permite servicii medicale și/sau sunt amenințați cu deportarea. Mulți migranți sunt expuși la condiții riscante de muncă, trai sărăcăcios, exploatarea în muncă și acces necorespunzător la servicii medicale.

Migranții – în special cei cu statut de ilegal – se confruntă cu condiții ce îi fac mai vulnerabili în fața bolilor infecțioase și de altă natură, într-adevăr, OIM face referire la un număr de studii ce indică faptul că în rândul imigranților se înregistrează rate mai mari de mortalitate infantilă și malformații congenitale, în unele țări, femeile din prima și a doua generație suferă de rate înalte a bolilor cronice. Multe femei se confruntă cu probleme specifice în momentul în care își satisfac necesitățile ce țin de sănătatea reproducerii. Totuși, starea de sănătate este determinată de diferiți factori, iar consecințele sunt la fel de diverse ca și mediul și condițiile generale ale migranților. Pentru alții, însă schimbarea locului de trai în străinătate poate oferi acces la educație și servicii îmbunătățite de sănătate. Totuși, migranții educați și calificați au șanse mai mici de a suferi o experiență nereușită.

Există câteva motive independente pentru care anumite grupuri de migranți se confruntă cu riscuri sporite de sănătate. În primul rând, așa cum observă OMS, sărăcia este cel mai hotărâtor determinant al sănătății: cei mai săraci au tendința de a avea o sănătate precară. Comparativ cu populația locală, migranții au șanse mult mai mari de a fi dezavantajați din punct de vedere economic. Mai mult de atât, majoritatea planurilor naționale de sănătate discriminează migranții temporari și neautorizați prin asigurarea doar a asistenței de urgență pentru aceștia. Migranții nedocumentați de asemenea se tem de faptul că furnizorii de servicii medicale vor anunța autoritățile. Acest fapt de cele mai multe ori descurajează migranții să solicite

tratament medical: ceea ce de obicei începe ca o problemă minoră poate sfârși cu o boală gravă. În ciuda acestora și a altor probleme, puțini factori de decizie par doritori a revizui politicile existente și a elabora o nouă legislație care va avea avantaje atât pentru migranții ilegali cât și pentru sistemul de sănătate. Și totuși, țările primitoare continuă să beneficieze de pe urma acestora: migranții care se bucură de o sănătate bună sunt într-o poziție mai bună de a se folosi de oportunitățile educaționale și să contribuie mai mult la economia națională. Interesele publice ce vizează, costurile trebuie să fie luate în considerație în cadrul unui context mai larg, adică contrabalansarea contribuției pe care migranții sănătoși pot să o aducă țării lor gazdă, cu plusvaloare ce sporește în societățile care eșuează să asigure asistență medicală la timp.

Până în prezent, cercetătorii au fost nevoiți să abordeze subtil problema migrației și a HIV/SIDA datorită lipsei de date sigure și a complexității acestei probleme, Cu toate acestea, majoritatea experților consideră că deplasarea din regiunile cu risc scăzut în cele cu risc înalt sporește probabilitatea infectării cu HIV și că migrația circulară mărește șansele ca virusul să se „relocalizeze“.

BIBLIOGRAFIE

- Albu, D. Al., Ion Roșu Hamzescu, Migrația internațională a forței de muncă, ESE, București, 1987, p. 66.
- Adams Walter, The Brain Drain, New York, Macmillan, Patinkin, Don, 1968.
- Aiken, L., Bichan, J., Sochalski, J., Trends in international nurse migration, Health Affairs, Vol. 23, N3, 2004, p. 69-77.
- Giannoccolo, P., Brain Drain and Fiscal Competition a Theoretical Model for Europe, University of Milano Bicoca (Milan – Italia) Departament of Statistics and Departament of Economics, University of Bologna, 2006.
- Grubel, H.G., Scott, A., The International Flow of Human Capital, American economic Review 56(1/2), 1966.
- Kapur, D., Remittances: The New Development Mantra?, Conference on Migrant Remittances, London, October 9-10, 2003.
- Solimano Andres, The International Mobility of Talent: Types Causes and Development Impact, 2008.
- Stark, O., Wang, Y., Inducing human capital formation: migration as a substitute for subsidies, Journal of Public Economics, 2002.

Economia publică, subsistem organic al științei economice

Drd. Ciurlău Alin Ionuț

Universitatea din Craiova

Facultatea de Economie și Administrarea

Afacerilor

Abstract

Economia publică¹ este percepută ca ramură a analizei sau științei economice, un corpus teoretic dezvoltat corespunzător, care studiază activitatea statului (autorităților guvernamentale sau publice). Această activitate are, în primul rând, caracter necomercial, cu referire majoră la bunuri și servicii furnizate gratuit sau la prețuri independente de costurile marginale, finanțare autoritară prin prelevare fiscală obligatorie, reglementări și intervenții discreționare, dar, poate avea, într-o măsură destul de mare, și caracter comercial, cu referire la întreprinderile publice care produc și vând după principiile pieței concurențiale, achizițiile de bunuri și servicii, respectiv "contractele publice", și oportunitățile de finanțare pe piețele de capitaluri. Conform acestei definiții generale, orice acțiune a statului (reală sau potențială) este de resortul economiei publice, motiv pentru care delimitarea cât de cât riguroasă a obiectului de studiu al acestei discipline științifice a fost întotdeauna dificilă, iar problemele sale de interes au evoluat mult în decursul timpului. Se pare, însă, că în ultimii ani, s-a consacrat o anumită specializare a preocupărilor. De altfel, apelarea precumpănitoare la analiza microeconomică a permis o diferențiere mai convingătoare a economiei publice de analizele de politică proprii teoriei macroeconomice. În contextul celor menționate, autorul își propune să evidențieze evenimentele sau momentele semnificative ale elaborării teoriei științifice a economiei publice, domeniile de aplicare a conceptelor sale fundamentale, problemele specifice ale alocării resurselor prin acțiunea publică, modalitățile de finanțare a intervenției publice și distorsiunile funcționării exclusive a pârgھیilor pieței imperfect concurențiale și intervenției guvernamentale.

Cuvinte cheie: *economie publică, norme și funcții ale intervenției publice, monopol natural, externalități, bunuri colective și tutelare, cheltuieli publice și fiscalitate, eșecuri ale pieței și acțiunii statului*

---

¹ Aubin Christian & Lafay Jean-Dominique, Public economics theory, în Dictionnaire des sciences économiques, Publié sous la direction de Claude Jessua, Christian Labrousse, Daniel Vitry, Presses Universitaires de France, 2001 (publicat și în limba română – Dicționar de științe economice, sub direcția Claude Jessua, Christian Labrousse, Daniel Vitry, Damien Gaumont, Editura ARC, București, Întreprinderea Editorial-Poligrafică Știința, 2006, pp. 737-743.